

Alkalmazott nyelvészet MA

A záróvizsga speciális elemei a szakunkon:

Minthogy az a célunk, hogy a KKK által meghatározott szakmai kompetenciák elsajátítását megfelelően ellenőrizni tudjuk, ennek érdekében a záróvizsga (a képzés szemléletéhez hasonlóan) részben gyakorlati, részben elméleti jellegű:

- *szakdolgozat megvédése*, aminek kapcsolódnia kell a három fő téma egyikéhez (nyelv és gondolkodás, nyelv és társadalom, nyelvi kód). Ennek kapcsán a dolgozat ismertetése, valamint válasz a bírálatokra és a bírálók által előzetesen feltett két kérdésre. Ezek egyike szorosan a szakdolgozat témájához kapcsolódik, a másik általánosabban a szakdolgozathoz kiválasztott témakörhöz;
- *írásbeli gyakorlati vizsga* a nyelvészeti és módszertani alapismeretekből: ennek keretében a képzés során a tanításkor és az ellenőrzéskor megismert feladattípusokat kap megoldásra a hallgató;
- *szóbeli vizsga*, amelynek során egy-egy tételt kell húzni a szakdolgozathoz nem kapcsolódó másik két témakörből.

Az írásbeli vizsgára záróvizsga-időszakban, a szóbeli vizsga előtt kerül sor, amennyiben a hallgató igényt tart rá, lehet a két vizsgarész (írásbeli – szóbeli) különböző napon is. Az írásbeli vizsga 60-90 perces zárthelyi vizsga, amelyet minimum egy oktató felügyel a záróvizsgabizottság tagjai közül (távolléti oktatás esetén az írásbeli is Teams-ben valósul meg, a felügyeletet kötelező kamera- és mikrofonhasználat biztosítja).

A záróvizsga érdemjegyének kiszámítása:

A záróvizsgára kapott érdemjegy a szakdolgozat, a védés, az írásbeli és a szóbeli vizsga együttes értékelésének eredményeként áll elő a következő, 5 fokozatú osztályzattal értékelt részjegyekből:

- a szakdolgozatra adott konzulensi bírálat érdemjegye (1 – 5);
- a szakdolgozatra adott opponensi bírálat érdemjegye (1 – 5);
- a diplomamunka védésének érdemjegye (1 – 5);
- az írásbeli vizsga érdemjegye (1 – 5);
- a szóbeli vizsga első részének érdemjegye (1. húzott tétel) (1 – 5);
- a szóbeli vizsga második részének érdemjegye (2. húzott tétel) (1 – 5).

A záróvizsga-eredmény a fenti részjegyek egyszerű számtani átlaga.

Záróvizsga tétellista

[A 2020-2021-2 szemeszter speciális helyzetében, amikor a könyvtárak zárva vannak, javasoljuk a hallgatóknak, ha nem sikerül megtalálnunk valamelyik előírt szakirodalmat, vegyék fel a kapcsolatot először a csatlakozó kurzu(ok) oktatójával, és ha ez sem sikeres, akkor a tanszéki adminisztrációval, ahol tudnak “pótoktatót” javasolni.]

Szóbeli:

(A) Nyelv és gondolkodás témakör

1. A nyelvelsajátítás elméletei, szakaszai

csatlakozó kurzus: MAGY3007 Nyelvelsajátítás és nyelvtanulás

Kötelező:

Gósy Mária (2005): *Pszicholingvisztika*, Osiris, Bp.

2. A nyelv, a megismerés és a gondolkodás összefüggései. Többnyelvűség.

csatlakozó kurzus: MAGY3006 Nyelv, gondolkodás, tudat

Kötelező:

Györi Miklós (2017). Az értelmi és nyelvi-kommunikációs fejlődés, a kognitív fejlődési zavarok és az intelligencia. In N. Kollár K. – Szabó É. (szerk.), *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve 1.* (pp. 453–500). Osiris, Budapest.

<https://www.szaktars.hu/osiris/view/n-kollar-katalin-szabo-eva-szerk-pedagogusok-pszichologiai-kezikonyve-1-2017/>

Borbély Anna (2003): Kétnyelvűség és többnyelvűség. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar Nyelv*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 361–380.

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_536_MagyarNyelv/ch2_1.html

Ajánlott:

Gopnik, Alison – Kuhl, Patricia K. – Meltzoff, Andrew N. (2001): *Bölcsék a bölcsőben*. Typotex, Budapest. (A nyelvről szóló rész a legrelevánsabb. *Az oktató kérésre tud küldeni elérhetőséget.*)

Csépe Valéria – Györi Miklós – Ragó Anett (szerk.) (2008): *Általános Pszichológia 3. Nyelv – Tudat – Gondolkodás*. Osiris Kiadó, Budapest. Vonatkozó részek.

<https://www.szaktars.hu/osiris/view/csepe-valeria-gyori-miklos-rago-anett-szerk-altalanos-pszichologia-3-nyelv-tudat-gondolkodas-osiris-tankonyvek-2008/?pg=0&layout=l>

3. *A nyelvi/idegen nyelvi teljesítmény és mérés problémái*

csatlakozó kurzus: MAGY3025 Mérés és értékelés

Szakirodalom:

Bárdos Jenő 2002: *Az idegen nyelvi mérés elmélete és gyakorlata*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó. 33-75.

<https://mek.oszk.hu/18000/18011/>

Brassói Sándor – Hunya Márta – Vass Vilmos 2005: A fejlesztő értékelés: az iskolai tanulás minőségének javítása. *Új Pedagógiai Szemle* 7-8.

<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00094/2005-07-ta-Tobbek-Fejleszto.html>

M. Pintér Tibor – Wéber Katalin 2019: *Mérés és értékelés. Magyar mint idegen nyelv*. Budapest. Károli Gáspár Református Egyetem-L'Harmattan Kiadó. 49-65. és 67-75.

http://www.kre.hu/nyelvezet/images/m_pinter_tibor-weber_katalin_2019.pdf

4. *Nyelvfejlesztési munkálatok módszertana, irányítása*

csatlakozó kurzus: MAGY3008 Nyelvfejlesztés, pedagógiai fejlesztés

Szakirodalom:

Fazekasné Fenyvesi Margit (2004): *Az elemi alapkészségek fejlődése 4–8 éves életkorban*. DIFER Programcsomag. Mozaik Kiadó. Szeged. ISBN 9636974381

5. *Alkalmazott nyelvészet az oktatásban*

csatlakozó kurzus: MAGY3005 Alkalmazott generatív nyelvészet

Szakirodalom:

Alberti Gábor, Laczkó Tibor (szerk.) (2018): *Syntax of Hungarian: Nouns and noun phrases*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2018. (Comprehensive grammar resources)

<http://real.mtak.hu/74024/>

Farkas Judit (2018): *Alkalmazott generatív nyelvészet*. Pécs: Lingua Franca Csoport, 2018. 120 p. (Határtalanul magyarul; 2.)

<https://mek.oszk.hu/17700/17752/17752.pdf>

(B) Nyelv és társadalom témakör

1. *Hungarológiai alapismeretek*

csatlakozó kurzus: MAGY3016 Bevezetés a hungarológiába)

Kötelező irodalom:

Nádor Orsolya: *Tanított (anya)nyelvünk*. Budapest, KRE - L'Harmattan, 2018.

https://btk.kre.hu/nyelveszet/images/nador_orsolya_web.pdf

Ajánlott irodalom:

Hegedűs Rita - Nádor Orsolya (szerk.): *Magyar nyelvmester*. Budapest, Tinta, 2006.

(ebből a következő tartalmi egységek: Művelődéstörténeti megközelítés, Nyelvpedagógiai megközelítés)

2. *A kommunikáció sajátosságai: személyes, intézményi, társadalmi, kultúrák közötti*

csatlakozó kurzus: MAGY3024 Kommunikáció és retorika

Adamik Tamás, A. Jászó Anna, Aczél Petra (2004): *Retorika*, Osiris Kiadó

A RETORIKAI KOMMUNIKÁCIÓ – A RETORIKAI SZITUÁCIÓ

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_retorika/ch04s02.html

3. *A nyelvi szocializáció és oktatás*

csatlakozó kurzus: MAGY3027 Nyelv és társadalom

Kötelező irodalom:

Gúti Erika – Szépe György (2006): A szivárvány-koalíció nyelvpolitikája. (Nyelvpolitika

alulnézetben.): In: Tóth Szergej (szerk.): *Hatalom interdiszciplináris megközelítésben*. Juhász

Gyula Felsőoktatási Kiadó. Szeged. 111–128.

www.researchgate.hu

továbbá: ebből a témakörből egy, a vizsgázó által szabadon választott hátrányos helyzetű csoport helyzetének interdiszciplináris, komplex, kritikus elemzése (a pandémia miatt a szakirodalmat kérjük, előre egyeztesse az oktatóval)

4. *Nyelvpolitika és nyelvi tervezés*

csatlakozó kurzusok: MAGY3027 Nyelv és társadalom; MAGY3009 Posztszovjet nyelvpolitikák és szociolingvisztika

Kötelező irodalom:

Szépe György – Derényi András (szerk.) (1999): *Nyelv, hatalom, egyenlőség. Nyelvpolitikai írások*. Corvina Kiadó. Budapest. (Labrie, Bochmann)

Rcento, Thomas (ed.) (2006): *An introduction to language policy: Theory and method*. Blackwell. Oxford.

Kiváltható ezzel: Sándor Klára (2006): Nyelvtervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés. In: Bajor Péter – Kiefer Ferenc – Náray-Szabó Gábor – Pál József (szerk.): *A magyar nyelv*. Akadémiai Kiadó. Budapest.

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_536_MagyarNyelv/ch3_1.html#s31.1

Eplényi Kata – Kántor Zoltán (szerk.) (2012): *Térvesztés és határtalanítás. A magyar nyelvpolitika 21. századi kihívásai*. Nemzetpolitikai Kutatóintézet. Lucidus Kiadó. Budapest.

<https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/2018/07/Terveztes-es-hatartalanitas.pdf>

5. *Nyelvi sokféleség, nyelvi kisebbségek, nyelvi jogok*

csatlakozó kurzusok: MAGY3017 Veszélyeztetett nyelvek és szociolingvisztika; MAGY3009 Posztszovjet nyelvpolitikák és szociolingvisztika

Kötelező irodalom:

Szépe György (2001): Nyelvpolitika: múlt és jövő. *Iskolakultúra. Iskolakultúra-könyvek* 7. Pécs. 52–71.

<https://mek.oszk.hu/01700/01737/>

Skutnabb-Kangas, Tove (2018): A nyelvi jogok hiányáról a hivatalos oktatásban. *Regio*. 26. évf. 3. sz. 105–126.

https://regio.tk.mta.hu/index.php/regio/article/view/224/pdf_204

Skutnabb-Kangas, Tove (1998): Oktatásügy és nyelv. *Regio*. 9. évf. 3. sz. 3–35.

Kardos Gábor (2012): A Regionális és Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájának végrehajtási mechanizmusa. In: Eplényi Kata – Kántor Zoltán (szerk.): *Térvesztés és határtalanítás. A magyar nyelvpolitika 21. századi kihívásai*. Nemzetpolitikai Kutatóintézet. Lucidus Kiadó. Budapest. 66–79.

<https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/2018/07/Terveztes-es-hatartalanitas.pdf>

Ajánlott: Pustay János (2006): *Nyelvével hal a nemzet. Az oroszországi finnugor népek jelene és jövője 11 pontban*. Teleki László Alapítvány. Budapest.

(C) A nyelvi kód témakör

1. *Az elterjedt digitális technikák a mindennapi életben: helyesírás-ellenőrzés és keresés.*

csatlakozó kurzusok: MAGY3026 Korpusz- és számítógépes nyelvészet, MAGY3018 Nyelv és informatika

Kötelező irodalom:

Viszket Anita (2014): A számítógépes nyelvészet és a tanítás. In: Szabó és társai szerk.: *A nyelvtanról három megközelítésben.*

Elérhető:

http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/2/3_a_szmtgpes_nyelvszet_s_a_tants.html

Ajánlott irodalom:

Bódis Zoltán (2012): ETR – QuaeroBot. In: Alberti Gábor, Kleiber Judit és Farkas Judit szerk.: *Vonzásban és változásban.* Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, Pécs 419-450.

http://nydi.btk.pte.hu/sites/nydi.btk.pte.hu/files/files/Publikaciok/Nyelveszeti_Doktorandusz_Fuzetek_Kulonkiadas_Vonzasban_es_valtozasban.pdf

2. *A kommunikáció és a média*

csatlakozó kurzus: KOMT0303 A kommunikáció és média szabályozásának elméletei

Hallin, Daniel C. – Mancini, Paolo (2008): *Médiarendszerek.* Budapest, AKTI – Gondolat Kiadó, (első fejezet), 37-62. old.

Polyák Gábor (2015): *Médiaszabályozás, médiapolitika.* Budapest-Pécs, Gondolat Kiadó – PTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék. 11-34. és 101-133. old.

3. *Korpusz- és számítógépes nyelvészet*

csatlakozó kurzus: MAGY3026 Korpusz- és számítógépes nyelvészet

Kötelező irodalom:

Szirmai Mónika (2005): *Bevezetés a korpusznyelvészetbe.* Tinta Könyvkiadó, Budapest. Elérhető:

http://www.korpusz.com/Monika/Bevezetes_a_korpusznyelvszetbe.html

Ajánlott irodalom:

Prószéky Gábor (2000): A magyar morfológia számítógépes kezelése. In: Kiefer Ferenc (szerk.) *Morfológia* (Strukturális magyar nyelvtan 3). Akadémiai Kiadó, Budapest. 1024–1065.

4. Számítógépes fordítás és egyéb nyelvtechnológiai területek

csatlakozó kurzus: MAGY3018 Nyelv és informatika

Kötelező irodalom:

Prószéky Gábor, Olaszgy Gábor, Várady Tamás (2006): Nyelvtechnológia. In: Kiefer Ferenc (főszerk.): *Magyar nyelv*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1038–1073. Elérhető:

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_536_MagyarNyelv/ch34.html

Ajánlott irodalom:

Kleiber Judit (2008): *A totális lexikalizmus elméletétől a kísérleti implementációig*. Doktori disszertáció. PTE BTK Nyelvtudományi Doktori Iskola, Pécs

https://nydi.btk.pte.hu/sites/nydi.btk.pte.hu/files/doktori_vedesek/KleiberJudit2010.pdf

5. Az egyes nyelvi szintek formalizálásának módjai, hagyományai

csatlakozó kurzus: MAGY3010 Formális grammatikák, automatatípusok, grammatikai iskolák; MAGY3019 Formális alkalmazott nyelvészet)

Szakirodalom:

Kiefer Ferenc szerk. (1992): *Strukturális magyar nyelvtan I. Mondattan*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Alberti Gábor (2000): *Matematikai bevezető nyelvészeknek*. Gondolat, Budapest.
(*elérhetőség az oktatónál*)

Írásbeli:

Két témakörből áll:

1. témakör: *Lingvisztikai alapismeretek: fonológia, morfológia, szintaxis, szemantika, pragmatika, szövegtan:*

csatlakozó kurzusok:

MAGY0611 A magyar nyelv leírása

MAGY3000 A nyelvleírás elméletei

MAGY3001 A diskurzusok grammatikája

Várható feladattípusok: konkrét nyelvi jelenségek magyarázata, nyelvészeti fogalmak definiálása

Szakirodalom:

Alberti, Gábor – Dóla, Mónika – Kárpáti, Eszter – Kleiber, Judit – Szeteli, Anna – Viszket, Anita 2019: Towards a cognitively viable linguistic representation. *Argumentum* 15. 62–80.

Andor, József 2011. Reflections on Speech Act Theory: An Interview with John R. Searle. *International Review of Pragmatics* 3. 1–12.

É. Kiss Katalin (2004): Anyanyelvünk állapotáról. *Osiris*. (az órán átadva)

É. Kiss, Siptár, Kiefer (2003): Új magyar nyelvtan. *Osiris*, Bp.

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_uj_magyar_nyelvtan/index.html

Kiefer Ferenc szerk. (1992), *Strukturális magyar nyelvtan. I. Mondattan*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Kiefer Ferenc szerk. (2000), *Strukturális magyar nyelvtan. III. Morfológia*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

2. témakör: Módszertani alapismeretek: statisztika, kontrasztív nyelvészet, formális grammatikák és automaták:

csatlakozó kurzusok:

MAGY3002 Statisztika

MAGY3003 Kontrasztív nyelvészet és nyelvtipológia

Várható feladattípusok: SPSS-elemzés értelmezése; két nyelv tipológiai összehasonlítása, hang-, alak- és mondattani példák keresése egy adott nyelv jellemzésére

Kötelező:

R. H. Baayen (2008): *Analyzing Linguistic Data*. Cambridge: Cambridge University Press.

Andy Field: *Discovering Statistics Using SPSS*. SAGE Publications Ltd. London. Third edition 2009.

Havas Ferenc (2002): A nyelvek típusai között a magyar nyelv. In: *A magyar nyelv és irodalom enciklopédiája* (Szerk.: Sipos Lajos). Magyar Könyvklub, Bp. (2. kiadás). 23–26.

Horváth Péter Iván (2011): Kontrasztív nyelvészet. In: *Nyelvészetről mindenkinek* (Szerk.: Balázs Géza). Inter, Budapest. 163–166.

Ajánlott:

Szűcs Tibor (2006): A kontrasztív nyelvészet szerepe a magyar mint idegen nyelv tanításában. In: Hegedűs Rita – Nádor Orsolya (szerk.): *Magyar nyelvmester* (Magyar mint idegen nyelvi és hungarológiai alapismeretek). Tinta, Budapest. 97–111.

Szűcs Tibor (2009): A magyar mint idegen nyelv sajátos szemléleti vonásai. *Hungarológiai Évkönyv* 10: 68–78.

Szűcs Tibor (2013): Kontrasztív szemlélet az anyanyelvi nevelésben. In: *Találkozások az anyanyelvi nevelésben*. Sorozatszerk.: Medve Anna – Szabó Veronika. Szerk.: Szöllősy Éva, Prax Levente, Hoss Alexandra. Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, Pécs. 288–296.